

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Олександр ДАВИДОВ

12 червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансова економіка

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)
спеціальність 051 Економіка
(шифр і назва)
освітні програми Бізнес-економіка
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет Економічний

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету "22" червня 2023 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Оксана НЕСТЕРЕНКО** кандидат економічних наук, доцент, доцентзакладу вищої освіти кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від "07" червня 2023 року № 12

В. о. завідувача кафедри економічної теорії та економічних методів управління

 Андрій ГРИЦЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи)

Бізнес-економіка

назва освітньої програми

Гарант проектної групи

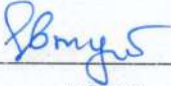
 (керівник проектної групи)
Вікторія МИКИТАСЬ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від "21" червня 2023 року № 11

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 Вікторія ЄВТУШЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

1. Опис навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Фінансова економіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка .

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансова економіка» є формування у студентів уявлення про фінансову економіку і методи її дослідження.

1.2. **Основними завданнями вивчення дисципліни** «Фінансова економіка» є засвоєння студентами теоретичних знань про фінансову економіку, ознайомлення з основними фінансовими інститутами та інструментами і формування навичок самостійного та творчого використання отриманих знань на практиці.

- Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
- Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств, організацій та установ.

1.3. Кількість кредитів – 5 кредитів ECTS

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
6-й	-й
Лекції	
30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	год.
Лабораторні заняття	
-	год.
Самостійна робота	
90 год.	год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6 **Заплановані результати навчання** для дисципліни «Фінансова економіка» базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-професійною програмою, а саме:

- Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.

- Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- Набути навички самостійної роботи, виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методичні засади фінансової економіки

Тема 1. Основні поняття, сутність та категорії фінансової економіки

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Прості і складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення. Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів.

Тема 2. Історія розвитку фінансової системи

Історичний характер фінансів як об'єктивної економічної категорії. Світова фінансова система: понятійно-категорійна сутність. Етапи розвитку світової фінансової системи. Особливості міжнародних фінансів на рубежі ХХІ ст. 25

Тема 3. Структура фінансової системи

Державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси, фінансовий ринок, страхові та резервні фонди. Сфери та ланки фінансових відносин, їх характеристика. Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи.

Тема 4 Державна політика регулювання фінансової економіки

Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Кредитно – грошова політика держави. Вплив держави на ціни і ціноутворення. Функція місцевих бюджетів у регулюванні економічних відносин.

Розділ 2. Сучасні тенденції розвитку світової фінансової системи.

Тема 5. Ринки фінансових послуг в економіці

Характеристика фінансового ринку. Кон'юнктура ринку. Принципи вивчення ринків фінансових послуг. Оцінка та прогнозування макроекономічних показників розвитку фінансових ринків. Оцінка інвестиційної привабливості окремих регіонів, галузей та підприємств.

Тема 6. Основні фінансові інструменти в економіці

Інструменти грошового ринку та ринку позикових капіталів. Інструменти ринку цінних паперів, склад цінних паперів за їх видами, особливостями емісії і обігу. Інструменти валютного ринку, розрахункові валютні документи. Інструменти страхового ринку. Інструменти ринку золота та дорогоцінного каміння.

Тема 7. Глобальні тенденції сучасного розвитку фінансової системи

Чинники глобалізації світових фінансів. Трансформація світової фінансової архітектури. Стратегія фінансової інтеграції в умовах сучасного глобалізму.

Тема 8. Перспективи та протиріччя розвитку фінансової системи в Україні

Особливості побудови вітчизняного фінансового ринку. Місце України у світовому фінансовому середовищі. Пряме іноземне інвестування як рушій інтеграції України у світове фінансове середовище

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Розділ 1. Теоретико-методичні засади фінансової економіки</i>												
Тема 1. Основні поняття, сутність та категорії фінансової економіки	16	2	2			12						
Тема 2. Історія розвитку фінансової системи	20	4	4			12						
Тема 3. Структура фінансової системи	20	4	4			12						
Тема 4 . Державна політика регулювання фінансової економіки	20	4	4			12						
Разом за розділом 1	76	14	14			48						
<i>Розділ 2. Сучасні тенденції розвитку світової фінансової системи.</i>												
Тема 5. Ринки фінансових послуг в економіці	20	4	4			12						
Тема 6. Основні фінансові інструменти в економіці	18	4	4			10						
Тема 7. Глобальні тенденції сучасного розвитку фінансової системи	18	4	4			10						
Тема 8. Перспективи та протиріччя розвитку фінансової системи в Україні	18	4	4			10						
Разом за розділом 2	74	16	16			42						
<i>Усього годин</i>	150	30	30			90						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів.	2
2	Етапи розвитку світової фінансової системи	4
3	Сфери та ланки фінансових відносин, їх характеристика.	4
4	Завдання і принципи фінансової політики держави.	4
5	Оцінка та прогнозування макроекономічних показників розвитку фінансових ринків.	4
6	Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів	4
7	Стратегія фінансової інтеграції в умовах сучасного глобалізму.	4
8	Місце України у світовому фінансовому середовищі	4
	Разом	30

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.	12
2	Історичний характер фінансів як об'єктивної економічної категорії.	12
3	Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи.	12
4	Стратегія і тактика фінансової політики держави.	12
5	Оцінка інвестиційної привабливості окремих регіонів, галузей та підприємств.	12
6	Інструменти ринку цінних паперів, склад цінних паперів за їх видами, особливостями емісії і обігу.	10
7	Трансформація світової фінансової архітектури.	10
8	Пряме іноземне інвестування як рушій інтеграції України у світове фінансове середовище	10
	Разом	90

6. Індивідуальні завдання

1. Фінансові методи державного регулювання економіки
2. Розвиток фінансової думки в роботах російських і українських вчених
3. Невизначеність і ризик у фінансах
4. Об'єктивне і суб'єктивне в фінансах, їх співвідношення
5. Сучасна світова фінансова думка
6. Фінансові методи державного регулювання економіки
6. Фінанси постіндустріального суспільства.
7. Генезис фінансової політики держави.
8. Сучасна фінансова політика України.
9. Стратегічні і тактичні завдання фінансової політики України
10. Людський фактор у фінансовій політиці
11. Проблеми макроекономічної фінансової стабілізації.
12. Фінансова безпека держави
13. Податки на споживання в Україні: переваги і недоліки.
14. Основні напрямки зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування
15. Економічні та соціальні наслідки бюджетного дефіциту.
16. Проблеми подолання бюджетного дефіциту в Україні.
17. Сучасний стан бюджетного дефіциту в Україні та шляхи його подолання.
18. Сучасний стан зовнішнього боргу України.

19. Напрями вдосконалення методів управління державним боргом.
20. Сучасний стан страхового ринку в Україні.
21. Особливості формування доходів страхових компаній.
22. Пріоритетні напрями розвитку вітчизняного фінансового ринку.
23. Розвиток фондового ринку України.
24. Роль валютного ринку у перерозподілі фінансових ресурсів.
25. Створення та функціонування Групи Світового банку.
26. Офшорні зони у структурі світової фінансової системи як засіб ухилення від податків.
27. Глобальні світові тенденції та їх вплив на фінансову систему України.
28. Діяльність міжнародних фінансових організацій і інститутів в Україні.
29. Характеристика фінансової системи провідної країни світу (за вибором студента).
30. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) За джерелом даних:
 - А) Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
 - Б) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
 - С) Практичні: вправи.
- 2) За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою та електронним навчальним курсом, виконання навчальних проектів.

8. Методи контролю

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою та відповідно до Європейської системи залікових кредитів (ECTS). Підсумком курсу є екзамен.

Контроль та оцінювання за даною дисципліною включає поточний контроль знань, контроль за модульними роботами, екзамен.

Поточний контроль знань (60 балів) складається з активної роботи студента під час семінарських занять, де оцінюються індивідуальні відповіді, участь в обговоренні ситуацій, доповіді на основі самостійного поглибленого вивчення питання з теми курсу; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; проведення поточного модульного контролю.

Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці у формі екзамену, який проводиться у письмовій формі з наступним обговоренням, оцінюється в 40 балі

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контрольна робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	5	60	40	100
4	6	8	6	8	7	8	8				

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно»	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Банківська енциклопедія / [Савлук М.І., Поддєрьогін А.М., Пересада А.А., та ін.] – К.: фірма “Ельтон”, 1993. – 327с.
2. .Василик О.Д. Державні фінанси України: навч. посібник / О.Д.Василик – К.: Вища шк., 2017.
3. .Демківський А.В. Гроші і кредит: навч. посіб. / А.В. Демківський - К.: Дакор, 2015. – 528 с.
4. . Деркач Н.І. Бюджет і бюджетний процес в Україні. / Н.І.Деркач, Л.П.Гордєєва – Дніпропетровськ, 2020.
5. . Семко Т.В. Гроші та кредит у схемах та таблицях. / Т.В. Семко., М.В. Руденко. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 158 с.
6. . Трошин А.Н. Фінанси і кредит./ А.Н. Трошин, Т.Ю. Мазуріна, В.І. Фомкіна. – Київ: ІНФРА, 2019. – 408 с.
7. . Фінанси: курс для фінансистів: навч. посіб. / [Оспіщев В.І., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. та ін.] – К.: Знання, 2018. – 567 с.

Допоміжна література

1. Венгер В.В. Фінанси: навч. посіб. / В.В. Венгер - К.: Центр учбової літератури, 2019. – 432 с.
2. .Власова Н.О., Фінанси підприємств: Навч. посіб. / Н.О. Власова, О.А. Круглова, Л.І.Безгінова – К.: Центр учбової освіти, 2017 – 271 с.
3. Гроші та кредит: Підручник / [Савлук М.І., Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. та ін.] – К.: КНЕУ, 2021.
4. . Єпіфанов А.О. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник / А.О .Єпіфанов, І.В. Сало, І.І. Д’яконова. – К.: Наук. думка, 2017.
5. . Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г.Загородній, Г.Л.Вознюк, Т.С. Смовженко. – Львів: Видавництво Державного університету “Львівська політехніка”, 2006 – 384 ст.
6. . Івасів Б.С. Гроші і кредит: підручник. – 3-тє вид., змін. і доп. / Б.С. Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2018. - 528 с.
7. . Коробов М.Я. Фінанси промислового підприємства. / М.Я. Коробов. – К.: Либідь, 2015. – 160 ст.
8. . Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2015. – 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 50-51.
2. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2756 – IV. / Голос України від 04. 12 2010р. №229-230.
3. Закон України “Про акціонерні товариства” від 17.09.2008р № 514VI із змінами і доповненнями.
4. Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 8 липня 2010 р. N 2464-VI.
5. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про підприємництво”” від 23.12.97 р. №762/97 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998.- № 17. 21.
6. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.97р. №280/97 – ВР Розділ III // Відомості Верховної Ради України. – 1997.- № 24.

7. Закон України “Про страхування” від 07.03.96 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996.- № 18.
8. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 20.03.91 р. №872-ХІІ(зі змінами і доповненнями) // Закони України. – К.,1996.- Т.1.
9. Закон України “Про лізинг ” від 16.12.97 р. №723/97 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998.- № 16.
- 10.Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18.06.91 р. №1201- ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991.- № 38.
- 11.Закон України “Про Рахункову палату Верховної ради України” від 11.07.96 р. №315/96 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996.- № 43.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://etet.org.ua/> Журнал «Економічна теорія».
2. <http://eco-science.net/> Журнал «Актуальні проблеми економіки».
3. <http://vopoliteco.ucoz.com/> - Журнал «Питання політичної економіки».
4. <http://zadorozhnyi.name/zhurnal-sotsialnaya-ekonomika/> Журнал «Соціальна економіка».
5. <http://jpart.oxfordjournals.org/> The Journal of Public Administration Research and Theory.
6. [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1467-9760](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1467-9760) - Journal of Political Philosophy.